

Sygn. akt I Ns 290/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S.S.R. Kinga Grzegorzcyk

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Miller

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku M. P.

z udziałem W. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po A. P., synu T. i L., zmarłym w dniu 5 lutego 2016 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł., na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 1 września 2012 roku, otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 2 maja 2016 roku, w sprawie sygn. akt I Ns 474/16, nabyła z dobrodziejstwem inwentarza żona W. P. primo voto B. z domu S. (córka J. i W.) w całości,
2. zasądzić od M. P. na rzecz W. P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania,
3. przyznać i nakazać wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi adwokatowi M. M. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu M. P. w kwocie 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych, zawierającą w sobie należny podatek VAT.

Sygn. akt I Ns 290/16

UZASADNIENIE

W dniu 22 lutego 2016 r. M. P. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po A. P..

[wniosek k.2]

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2016 r. wnioskodawca został zwolniony od kosztów sądowych częściowo, tj. w zakresie opłaty sądowej od wniosku o stwierdzenie nabycia spadku w kwocie 50 zł.

[postanowienie k.14]

Postanowieniem z dnia 16 maja 2016 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestniczki postępowania W. P..

[postanowienie k.23]

Na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2016 r. pełnomocnik uczestniczki wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 1 września 2012 r.

[protokół rozprawy k.33]

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2016 r. Sąd zwolnił wnioskodawcę od kosztów sądowych w całości i ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu, którego Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. wyznaczyła w osobie adw. M. M..

[postanowienie k.53, pismo k.67]

W piśmie z dnia 31 października 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy. Jednocześnie wniósł o uznanie uczestniczki za niegodną dziedziczenia po A. P.. Zakwestionował, aby testament z dnia 1 września 2012 r. został sporządzony przez spadkodawcę.

[pismo k.73-73 odwr.]

Na rozprawie w dniu 20 marca 2017 r. pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, że nie kwestionuje, iż testament z 2012 r. został sporządzony przez wnioskodawcę.

[e-protokół rozprawy 01:16:34-01:17:44 CD k.107]

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2017 r. Sąd zawiesił niniejsze postępowanie z uwagi na sprawę sygn. akt II C 36/17 toczącą się przed Sądem Okręgowym w Łodzi w sprawie o uznanie W. P. za niegodną dziedziczenia po spadkodawcy. Sąd podjął zawieszony postępowanie w dniu 20 sierpnia 2018 r.

[postanowienia k.124 i 147]

Na rozprawie w dniu 4 marca 2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu ze stycznia lub lutego 2016 r., natomiast pełnomocnik uczestniczki wniósł konsekwentnie o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu z dnia 1 września 2012 r. Ponadto pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej M. P. z urzędu, oświadczając, że nie zostały one uiszczone w całości ani w części. Pełnomocnik uczestniczki wniósł o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki zwrotu kosztów postępowania.

[e-protokół rozprawy 00:01:46-00:04:04 i 00:41:37-00:54:33 CD k.182]

Sąd dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu z dnia 1 września 2012 r. w dniu 2 maja 2016 r. w sprawie sygn. akt I Ns 474/16.

[protokół k.2 załączonych akt I Ns 474/16 o otwarciu i ogłoszeniu testamentu]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. P., syn T. i L. z domu P., zmarł w dniu 5 lutego 2016 r. w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał. Ze spadkobierców ustawowych pozostawił po sobie żonę W. P.. Nie miał dzieci własnych ani przysposobionych. Rodzice spadkodawcy zmarli przed nim. A. P. miał brata – B. P., który zmarł w 1984 r., pozostawiając po sobie jedynego syna – M. P.. Spadkodawca sporządził testament w dniu 1 września 2012 r. Żaden ze spadkobierców nie odrzucił spadku, nie zrzekł się dziedziczenia ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie były składane oświadczenia o przyjęciu spadku. W skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne. Jest to pierwsze postępowanie spadkowe po zmarłym.

[dowód: odpisy skrócone aktów zgonu k.9, 12, 45-46, odpis skrócony aktu urodzenia k.10, zapewnienie spadkowe k.38 oraz odpis skrócony aktu małżeństwa k.4 załączonych akt sygn. I Ns 474/16]

Sprawa o uznanie W. P. za niegodną dziedziczenia po A. P., która została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi pod sygnaturą I C 644/16 zakończyła się prawomocnym zwrotem pozwu. Natomiast w sprawie o uznanie uczestniczki za niegodną dziedziczenia, zarejestrowanej w Sądzie Okręgowym w Łodzi pod sygnaturą II C 36/17, wyrokiem z dnia 24 stycznia 2018 r. Sąd oddalił powództwo.

[zarządzenie k.6 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi sygn. I C 644/16 oraz wyrok k.148, uzasadnienie k.151-162 załączonych akt Sądu Okręgowego w Łodzi sygn. II C 36/17]

W dniu 1 września 2012 r. A. P. sporządził testament własnoręczny, na mocy którego „cały swój majątek w postaci dwóch mieszkań własnościowych, oszczędności w (...) i w Funduszach Inwestycyjnych (...) (...)” w razie swojej śmierci zapisał W. B. (obecnie P.).

[dowód: zeznania świadka A. S. e-protokół rozprawy 00:06:53-00:25:48 CD k.182, testament k.1 załączonych akt I Ns 474/16 o otwarciu i ogłoszeniu testamentu]

Składniki majątkowe wymienione w testamencie z 2012 r. wyczerpują spadek po zmarłym.

[okoliczność bezsporna]

A. P. został hospitalizowany w dniu 30 stycznia 2016 r. z rozpoznaniem nowotworu złośliwego pęcherzyka z żółtaczką mechaniczną, nadciśnieniem tętniczym, migotaniem przedsionków, niedoczynności tarczycy i cukrzycy typu II. Po stwierdzeniu zgonu w dniu 5 lutego 2016 r. ze względu na stan ogólny pacjenta i niepomyślne rokowanie ze względu na proces nowotworowy oraz wyczerpanie możliwości terapeutycznych odstąpiono od czynności reanimacyjnych.

[dowód: dokumentacja medyczna k.94-98 i 158-160]

M. P. nie utrzymywał kontaktów ze swoim wujem A. P.. Córka żony spadkodawcy po raz pierwszy widziała wnioskodawcę na pogrzebie spadkodawcy. Później wnioskodawca oczekiwał od uczestniczki spłaty w kwocie 50000 zł tytułem zachowku. Uczestniczka przekazała mu wówczas kserokopię testamentu z 2012 r. Nie było żadnej rozmowy o innym testamencie.

[dowód: zeznania świadka A. S. e-protokół rozprawy 00:06:53-00:25:48 CD k.182, zeznania uczestniczki e-protokół rozprawy 00:28:28-00:41:37 CD k.182 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k.37]

Sąd nie przeprowadził dowodów z zeznań świadka T. Z. oraz z opinii biegłego do spraw porównania pisma z uwagi na cofnięcie wniosków dowodowych w tym zakresie (e-protokół rozprawy 01:14:03-01:14:56 i 01:16:05-01:16:34 CD k.107).

Sąd pominął zeznania świadka Z. B. (e-protokół rozprawy 01:07:38-01:14:03 CD k.107), albowiem nie wniosły one niczego istotnego dla rozpoznania sprawy.

Z przyczyn wskazanych dalej w uzasadnieniu Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka S. O. oraz wnioskodawcy w zakresie twierdzenia, że spadkodawca sporządził drugi testament w 2016 r.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy w ważnym testamencie albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Przepis art. 926 § 2 k.c. wyraża zatem generalną zasadę, iż powołanie do dziedziczenia z testamentu ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym. Zasada ta zabezpiecza pełną realizację swobody w dysponowaniu majątkiem na wypadek śmierci.

Ze zgromadzonego w rozpoznawanej sprawie materiału dowodowego wynika, że A. P. sporządził testament własnoręczny w dniu 1 września 2012 r.

Testament jest jedyną czynnością prawną, która może być dokonana na wypadek śmierci (mortis causa), co oznacza, że skutki prawne związane z rozrządzeniami testamentowymi powstają dopiero z chwilą śmierci testatora. Jest to czynność jednostronna, osobista, nieskierowana do żadnego adresata. Ponadto rozrządzenie testamentowe może być w każdym czasie dowolnie zmienione lub odwołane, przy czym zgodnie z art. 944 § 1 k.c. sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

W rozpoznawanej sprawie ani wnioskodawca, ani tym bardziej uczestniczka postępowania, ostatecznie nie kwestionowali autentyczności, ważności ani treści testamentu z dnia 1 września 2012 r.

Wnioskodawca co prawda podnosił, że testament ten został odwołany, a spadkodawca sporządził nowy testament, w którym do spadku powołał swojego bratanka – M. P., jednakże Sąd nie dał wiary w tym zakresie zeznaniom wnioskodawcy i świadka S. O., które są sprzeczne. Wnioskodawca zeznał, że o drugim testamencie dowiedział się od swojego wuja S. O. po śmierci spadkodawcy. Nie potrafił jednak wskazać, czy było to na pogrzebie spadkodawcy, czy później. Nie pamiętał również, czy rozmowa na ten temat była przed czy po doręczeniu odpisu wniosku w sprawie sygn. akt I Ns 474/16 z wniosku W. P., która to sprawa zakończyła się odrzuceniem wniosku w dniu 2 maja 2016 r. Ponadto zeznał, że w dacie składania wniosku w niniejszej sprawie, tj. 22 lutego 2016 r., nie wiedział o żadnym testamencie. Tymczasem świadek S. O. zeznał, że o rzekomym drugim testamencie powiadomił wnioskodawcę w dniu pogrzebu spadkodawcy. Nie potrafił wskazać, dlaczego o testamencie nie poinformował uczestniczki. Zgodnie z jego zeznaniami, powiedział wnioskodawcy, aby poszedł do domu spadkodawcy i przeszukał książki, albowiem jest w nich schowany testament. Poradził też M. P., aby wniósł sprawę do sądu. Było to przed 22 lutego 2016 r., tj. przed złożeniem wniosku o stwierdzenie nabycia spadku w niniejszej sprawie.

Skoro – jak zeznał świadek S. O. – o drugim testamencie poinformował wnioskodawcę przed złożeniem przez niego wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, to jest niezrozumiałe, dlaczego we wniosku inicjującym postępowanie wnioskodawca nie wskazał, że A. P. sporządził testament, m. in. na jego rzecz.

Ponadto zeznania wnioskodawcy i świadka S. O. są sprzeczne również co do ewentualnej treści rzekomego testamentu z 2016 r. Wnioskodawca twierdził, że testament został sporządzony na jego rzecz, natomiast zgodnie z zeznaniami świadka S. O. A. P. przeznaczył poszczególne przedmioty majątkowe konkretnym osobom, tj. wnioskodawcy, uczestniczce i jej córce.

Dokonując oceny zeznań wnioskodawcy i świadka S. O., Sąd miał na uwadze również ich zeznania złożone w toku sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łodzi pod sygn. akt II C 36/17 o uznanie W. P. za niegodną dziedziczenia, w których to obaj przedstawili jeszcze inną wersję wydarzeń, którą szczegółowo ocenił Sąd Okręgowy w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 stycznia 2018 r.

Reasumując, w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że A. P. sporządził tylko jeden testament, w dniu 1 września 2012 r., który został złożony przez uczestniczkę oraz otwarty i ogłoszony w sprawie sygn. akt I Ns 474/16.

W testamencie sporządzonym własnoręcznie w dniu 1 września 2012 r. spadkodawca w razie swojej śmierci cały swój majątek w postaci enumeratywnie wyliczonych składników majątkowych zapisał swojej ówczesnej przyjaciółce W. B., która następnie została jego żoną. Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie jest fakt, że wymienione rzeczy wyczerpują spadek po zmarłym A. P.. Ponadto sam testator wskazał, że zapisuje W. B. (obecnie P.) cały swój majątek.

Zgodnie z treścią art. 961 zd. I k.c. jeżeli spadkodawca przeznaczył określonej osobie w testamencie poszczególne przedmioty majątkowe, które wyczerpują prawie cały spadek, osobę tę poczytuje się w razie wątpliwości nie za zapisobiercę, lecz za spadkobiercę powołanego do całego spadku.

Reasumując, Sąd uznał, że w testamencie własnoręcznym z dnia 1 września 2012 r. spadkodawca A. P. powołał w całości do dziedziczenia swoją ówczesną przyjaciółkę, a następnie żonę – W. P..

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

O kosztach w punkcie 2 Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. Na koszty te składają się koszty zastępstwa adwokackiego w kwocie 120 zł.

Z uwagi na to, że wnioskodawca był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu w osobie adw. M. M., to Sąd na podstawie §2-4 w zw. z § 12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 18) orzekł jak w pkt 3 sentencji postanowienia.